

گزارشی فنی و حقوقی از رنج مردم غیزانیه که هنوز برطرف نشده است

غیزانیه: هنوز لب‌تشنه

بخش غیزانیه از توابع شهرستان اهواز است که در شرق این شهرستان ودر مسیر ترانزیتی بنادر جنوبی کشور قرار دارد. فاصله مرکز این بخش از اهواز ۵۰ کیلومتر بوده ومسیر اصلی دسترسی به آن از جاده اهواز-امیدیه است. این بخش از دودهستان غیزانیه و مشرحات تشکیل شده که جمعا۸۳ روستا را شامل می شود. شغل مردم این منطقه که جمعیتی بالغ بر ۲۵ هزار نفر را شامل می شود، از قدیم لایام عمدتا کشاورزی و دامپروری بوده که به دلیل کمبود آب در سال های اخیر این مشاغل از بین رفته یا کم رنگ شده اند.

بخش غیزانیه روی بزرگ ترین و مرغوب ترین میدان نفتی ایران قرار دارد که جزء برترین سوپر فیلدهای نفتی جهان محسوب می شود. این منطقه محصور بین صدها حلقه چاه نفت با متوسط تولید ۲۵۰ هزار بشکه در شبانه روز و متوسط قیمت ۲۲۵ میلیارد تومان در یک ۲۴ ساعت (با احتساب ۵۰ دلار برای هر بشکه) است. غیزانیه همچنین بین دو رودخانه پرآب کشور، کارون و جراحی قرار دارد که در صورت تامین آب و به دلیل دارا بودن خاک حاصلخیز و مرغوب می تواند به عنوان یکی از مناطق هدف توسعه کشاورزی در کشور

محسن تقیانی

فعال اجتماعی

آبرسانی به غیزانیه از کجا انجام می شده است؟

در سال های پیش شبکه آبرسانی به بخش غیزانیه تکمیل شده و آبرسانی از سه نقطه زیر به منطقه صورت می گرفته:

الف- ایستگاه پمپاژ یادگار امام(ره)

در جنوب شهرستان اهواز و در حاشیه رودخانه کارون، تاسیسات تصفیه خانه آب کوت امیر وجود دارد که وظیفه آن تامین آب شرب جنوب اهواز، شهرستان کارون و دهستان های اطراف است. کانالی جهت انتقال آب شرب از این تاسیسات به سمت بندر ماهشهر به عرض ۱۰ متر، ارتفاع ۱۰ متر و طول بیش از ۱۰۰ کیلومتر وجود دارد که به صورت دائمی آب در آن پمپاژ می شود. در فاصله ۳۰ کیلومتری بزرگراه اهواز -ماهشهر، در کنار ایستگاه قطار خسروی و در فاصله هفت کیلومتری از روستای خسروی، ایستگاه پمپاژ یادگار امام(ره) جهت تامین آب شرب روستاهای حاشیه این کانال تأسیس شد که علاوه بر آبرسانی به ۱۵ روستای شهرستان کارون، آب شرب ۱۸ روستا از دهستان مشرحات واقع در بخش غربی غیزانیه را نیز تامین می کرد. این تاسیسات که در فاصله ۳۵ متری کانال کوت امیر قرار دارد، دارای مخزن ۳۰۰ هزار لیتری بوده و ۴ پمپ وظیفه مکش آب از درون کانال به مخزن و ۱۰ پمپ نیز وظیفه پمپاژ آب به داخل خطوط لوله را برعهده دارند که از مجموع ۱۴ پمپ، تنها ۱ پمپ در مدار قرار دارند. با خارج کردن دو پمپ ۵۷ و جایگزین شدن پمپ های ضعیف تر در سال های گذشته، توان پمپاژ این ایستگاه به شکل قابل ملاحظه کاهش یافته و با اضافه شدن مشکلات دیگری از جمله فرسوده شدن خطوط لوله و عدم رعایت لگوی مصرف آب در روستاهای ابتدای مسیر، آبرسانی به روستاهای دهستان مشرحات در انتهای مسیر با مشکل مواجه شده و این روستاها در بسیاری از ساعات شبانه روز با معضل قطعی آب مواجه هستند. در فاصله حدود ۲۵ کیلومتری انتقال آب از ایستگاه پمپاژ یادگار امام(ره) تا آخرین روستای واقع در دهستان مشرحات (روستای سیدبوسیف) آبرسانی پایدار وجود نداشته و در ساعاتی نیز که آبرسانی صورت می پذیرد، شدت آب بسیار ضعیف بوده و استفاده از آن سخت است.

ب- چاه کمتوله

سفره های آب زیرزمینی واقع در ابتدای شهرستان رامهرمز (روستای کمتوله) و

راهکارها و پیشنهادها

آب و هوایی و گرمای بالای ۵۰ درجه دوباره بحران به منطقه برخواهد گشت.

ب- راهکارهای دائم

۱- تقویت آب ورودی از کانال کوت امیر به تاسیسات یادگار امام(ره) و تقویت قدرت پمپاژ آبی از این تاسیسات به دهستان مشرحات؛ در صورت افزایش قطر لوله های مکش آب از کانال کوت امیر و همچنین اضافه شدن چند پمپ با توان بالا به تاسیسات یادگار امام(ره) مشکل آبرسانی به ۱۸ روستای دهستان مشرحات با صرف هزینه پایین و زمان اندک به طور کامل برطرف خواهد شد.
۲- تکمیل احداث فاز دوم انتقال آب از شیبان به غیزانیه (صفره به نزهه) در اسرع وقت؛ این بخش از پروژه که هم اکنون درحال انجام است باید تسریع داده شود و در صورت امکان ملاحظه عدم استفاده از لوله های GRP مدنظر قرار گیرد.
۳- آغاز احداث فاز سوم انتقال آب (از نزهه به روستاهای بخش شرقی غیزانیه)؛ در فاز سوم ضمن توجه به این موضوع که بسیاری از خطوط لوله تا روستاهای انتهای مسیر وجود دارد، باید از لوله های پلی اتیلنی استفاده شود تا مشکلات گفته شده، پیش نیاید.

۴- مشخص کردن ناظر فنی مستقل با ترجیح استفاده از نیروهای دانشگاهی استان و واریز کردن بودجه پروژه به صورت مرحله ای پس از تایید ناظر مودت ناکید است.

۵- احداث لوله کشی آب منازل در روستاهای فاقد انشعابات؛ طبق بررسی های میدانی صورت گرفته جمعا ۹ روستا در بخش غیزانیه فاقد شبکه آبرسانی درون روستایی هستند که از هم اکنون شرکت آبفا ای استان موظف به احداث و تکمیل این شبکه هاست. همچنین در برخی روستاها شبکه آبرسانی به دلیل فرسوده بودن با آسیب دیدن نیاز به بازسازی دارد که این مهم نیز باید مورد توجه قرار گیرد.

۶- با توجه به تخلفات عدیده صورت گرفته چه در احداث خطوط لوله قدیمی از شیبان به غیزانیه و چه در پروژه جدید درحال احداث و با عنایت به مقصر بودن مسئولان منطقه ای و استانی در بروز اتفاقات خردادما، لازم است تیمی متشکل از نیروهای دستگاه های نظارتی و قضایی با حساسیت و دقت در این موضوع ورود کرده و با تشکیل پرونده های ویژه با متخلفان برخورد کنند تا از بروز اتفاقات مشابه در استان خوزستان ممانعت به عمل آید.

جامعه

دوشنبه ۲۰ مرداد ۱۳۹۹ شماره ۳۱۰۶

صاحب امتیاز: دانشگاه آزاد اسلامی - **مدیرمسئول:** محمدامین ایمانجانی - **سردبیر:** مسعود فروغی
دفتر مدیرمسئول: ۱۱۶، ۶۱۳۳۴۰ - **تحریریه:** ۱۸۲-۰۱۸-۶۶۷۰ - **فکس:** ۰۱-۶۶۷۰-۶۷-۶۶۷۶
روابط عمومی: ۰۴۹۹-۶۶۷۰ - **سازمان آگهی ها:** ۰۴۱ و ۰۸-۶۶۴۸-۶۶۴۸
چاپ: چاپخانه دانشگاه آزاد اسلامی - **نوع فرایختگان:** ۱۲-۱۱-۶۶۴۸
نشانی: خیابان حافظ، پایین تر از جمهوری، رویه روی ساختمان بورس، ساختمان فرهیختگان، طبقه سوم

انعکاس، علی صهراف، ایرانا

عالی رتبه نظام است. این گزارش که نسخه ای از آن اکنون در برابر شماسات، نتیجه ده ها ساعت مصاحبه و گفت وگو با مسئولان مربوطه، اساتید و اعضای هیات علمی دانشگاه ها، دهیاران، کارگران فنی و اهالی منطقه بوده می تواند مبنای تصمیم سازی ها و برنامه ریزی های آتی قرار گیرد.

معضلات آبرسانی به غیزانیه

دو فاز از شیبان تا صفره و از صفره تا پایان سال ۹۵ مورد افتتاح قرار گیرد؛ و عده ای که تا سال ۹۹ عملی نشد و منجر به بروز اعتراضات مردمی شد. این درحالی است که از سال ۹۵ تا سال ۹۹ به مدت چهار سال پول به این پروژه تزریق شده است. این سوءمدیریت را در سایر پروژه های استانی نیز به وضوح می توان یافت.

ب- عدم اجرای مسئولیت های اجتماعی وزارت نفت

طبق قانون مصوب مجلس شورای اسلامی، وزارت نفت در قبال مردم ساکن در مناطق مختلف فعالیت صنعت نفت مسئولیت اجتماعی داشته و باید به تعهد خود در رابطه با توانمندسازی و حل مشکلات این مردم عمل کند. اما متاسفانه در منطقه غیزانیه که محصور بین صدها حلقه چاه نفت با متوسط تولید ۲۵۰ هزار بشکه در شبانه روز است، وزارت نفت نه تنها به هیچ کدام از مسئولیت های اجتماعی خود عمل نکرده، بلکه حتی از دادن انشعاب از ده ها خطوط لوله آبی که به سایت های نفتی آبرسانی می کنند و فاصله آنها تا روستاهای اطراف گاهی تا چند متر می رسد، دریغ می کند. به طور نمونه می توان به تاسیسات مناطق نفتخیز در منطقه مشراکه واقع در کنار رودخانه جراحی اشاره کرد که با هشت پمپ پیستونی بزرگ (فقط سه پمپ از این مجموعه همزمان در مدار هستند)، آب را از درون این رودخانه مکش کرده و به سمت چاه های نفت واقع در بخش غیزانیه پمپاژ می کنند اما حتی یک قطره از این آب به مردم منطقه داده نمی شود و پس از اتمام پروژه ها، مجموعه صنعت نفت اقدام به جمع آوری خطوط لوله آبرسانی می کند. این درحالی است که با یک تدبیر ساده و در عمل به مسئولیت های قانونی، وزارت نفت می تواند با کشیدن انشعابات فرعی، مشکل آب روستاهای اطراف چاه های نفت را به راحتی برطرف کند.

۸ پمپ پیستونی تاسیسات صنعت نفت واقع در مشراکه

ج- مشکلات مربوط به شرکت آب و فاضلاب

پس از طرح موضوع ادغام دو شرکت آبفا شهری و آبفا ی روستایی در استان خوزستان، حدود ۶ ماه فعالیت ها رو به تعطیلی رفته و بسیاری از کارها به این بهانه و به دلیل طولانی شدن پروسه اجرای این تصمیم رهاسازی شد. یکی دیگر از اتفاقات ناگوار در ماه های گذشته پرداخت نشدن حقوق و مزایای کارگران شرکت آبفا به مدت ۶ ماه و حتی بعضا هشت ماه است که متصدیان و کارگران تاسیسات پمپاژ آب در منطقه غیزانیه نیز جزء همین دسته از کارگران که حقوق شان پرداخت نشده به شمار می روند. مجموعه این عوامل منجر به این شد که مشکل قطعی آب مردم غیزانیه به فراموشی سپرده شود و دستگاه متولی این موضوع به دلیل ضعف های مدیریتی و درگیر بودن با مشکلات داخلی از حل این معضل شانه خالی کند. این درحالی است که اگر شرکت آبفا به وظایف قانونی خود به موقع عمل می کرد در شرایط فعلی با اقدامات اورژانسی نظیر اصلاح و ترمیم خطوط لوله فعلی و رعایت نوبت آبدهی از تاسیسات کمتوله و یادگار امام(ره) این مشکل قابل مدیریت بود و به اعتراض های مردمی منجر نمی شد. در کنار این موضوعات، مساله زدوبند با پیمانکار و ترک تشریفات پروژه بزرگ آبرسانی از شیبان به غیزانیه قابل بررسی و پیگیری بوده که دستگاه های ناظر باید به وظایف قانونی خود در این زمینه عمل کنند.

د- تحریک مردم توسط مسئولان سیاسی منطقه

مردم غیزانیه بیش از چهار سال است که با مشکل تامین آب مصرفی خود مواجه هستند و هربار سعی کرده بودند به شکل مسالمت آمیز و قانونی این معضل را از مسئولان مطالبه کنند اما هربار با وعده های دروغین مدیران استانی مواجه شده بودند. در روزهای پایانی رمضان

سال جاری نیز این مطالبه بحق و قانونی خود را با بخشدار منطقه در میان می گذارند و از بی آبی شکوه سر می دهند. اما در کمال ناباوری بخشدار که نماینده دولت به حساب می آید، به جای آرام کردن مردم و پیگیری حل مشکل از مسئولان بالاتر و مطالبه از شرکت آبفا، معترضان را به بستن جاده اصلی ترانزیتی دعوت می کند و می گوید: «اگر می خواهید صدایتان شنیده شود، باید جاده را ببندید!!» این سخن بخشدار خشم مردم را چندبرابر کرده و اتفاقات ناگوار بعدی را رقم می زند که موجب سوءاستفاده منافقان و دشمنان خارجی و بهره برداری های رسانه ای آنها می شود. اکنون این سوال مهم باید پاسخ داده شود که مسئولانی که وظیفه تامین امنیت را برعهده دارند برچه اساسی این گونه امنیت بخش مهمی از کشور؛ که در صورت به هم خوردن آن، امنیت کل کشور مورد هجمه قرار خواهد گرفت را به مخاطره می اندازند و موجبات خشنودی دشمن را فراهم می کنند؟ چه برنامه ای برای دامن زدن به ناراضیاتی های عمومی وجود دارد؟

۱- مشکلات فنی

آب موردنیاز برای بخش غیزانیه در سه حوزه ذیل مورد استفاده و بهره برداری قرار می گیرد.

آب شرب

اهالی منطقه درحال حاضر آب شرب تصفیه شده را به صورت لیتری از توزیع کنندگان محلی تهیه کرده و مصرف می کنند.

آب شست وشو و مصارف عمومی

این آب که برای استحمام، نظافت و شست وشوی ایسه، ظروف و... مورد استفاده قرار می گیرد، در بحران فعلی جزء مشکلات اصلی مردم منطقه به شمار می رود.

آب موردنیاز احشام و دام

احشام و دام مردم منطقه در سال های اخیر به دلیل کمبود آب به یک دهم تقلیل پیدا کرده که در صورت تامین آب این بخش قابل توجهی از مشکل بیکاری جوانان این بخش جبران خواهد شد.

پس روشن است که مشکل اصلی منطقه غیزانیه درحال حاضر تامین آب شست وشو و مصارف عمومی و آب موردنیاز احشام و دام بوده و مردم آب شرب خود که ۵۰ مترمکعب در هر روز برای کل اهالی منطقه (با احتساب دو لیتر برای هر نفر) است را تهیه کرده و در مخازن خانگی جهت مصرف نگهداری می کنند. این توضیح نیز لازم به بیان است که آبی که در طراحی صورت گرفته برای منطقه، قرار است از تاسیسات آب شهید الماسی (شیبان) به بخش غیزانیه انتقال یابد، به دلیل ظرفیت پایین این تاسیسات امکان تصفیه کامل را ندارد فلذا غیرقابل شرب خواهد بود.

فاز اول (انتقال آب از تاسیسات صفره به تاسیسات نزهه)

این فاز که درحال احداث است و در زمان تکمیل این گزارش ۱۵ کیلومتر از آن لوله گذاری شده، دارای طولی به اندازه ۲۸ کیلومتر بوده و در صورت بهره برداری از آن مشکل آب تقریبا نیمی از روستاهای منطقه برطرف خواهد شد.

فاز سوم (انتقال آب از تاسیسات نزهه به روستاهای پایین دست دهان غیزانیه)

در صورت تکمیل این فاز که به دلیل طولانی بودن مسیر ممکن است زمانبر باشد، مشکل آب همه روستاهای بخش غیزانیه برطرف خواهد شد. البته بیان این توضیح ضروری است که خطوط الی لوله انتقال آب درحال حاضر تا روستاهای انتهای مسیر وجود داشته که به دلیل فرسودگی و آسیب های مودی نیاز به تعمیر و بازسازی دارند. در ایسن صورت با عنایت به وجود شبکه های آبرسانی داخلی در اکثر روستاها با صرف زمان کمتری می توان آب را از تاسیسات نزهه به آخرین روستاهای غیزانیه رساند.

یک مشکل فنی مهم

بزرگ ترین مشکل فنی در پروژه جدید، موضوع استفاده از لوله های GRP برای خطوط آبرسانی به غیزانیه است که در خود وزارت نیرو و شرکت آبفا استفاده از این لوله ها از نظر فنی موضوع ردشده ای است. این نوع لوله جنس شکننده ای دارد و با ضربه شکسته می شود. ترمیم این لوله نیز خیلی سخت است، به نحوی که برای ترمیم، کل خط باید کاملا خشک شده و بعد با ایلاف رزینی و چسب ترمیم در چند مرحله انجام شود و تا زمانی که محل ترمیم شده خشک نشده، نمی شود خط را آبدار کرد. این بدان معناست که در هر بار ترمیم خطوط لوله، کل منطقه چند روز باید بی آبی را تجربه کند. بنابراین اجرای این لوله ها در بهره برداری مشکلات بسیاری ایجاد کرده و این تجربه در چندین پروژه قبلی وجود دارد. مضاف بر اینکه نگهداری این لوله ها به دلایل ذکرشده در بالا مشکلات بسیاری دارد و در چند سال آینده ما را به نقطه فعلی برمی گرداند.

دلیلی که برای استفاده از این لوله به جای لوله های پلی اتیلن آورده شده تحریم ذکر شده که با توجه به وجود مواد اولیه و سازنده های لوله های پلی اتیلن در کشور و خود استان خوزستان، این بهانه درستی نیست. البته اجرای این خطوط لوله خیلی سریع است که احتمالا روی این موضوع مانور داده خواهد شد. نکته جالب توجه آنکه شرکت فراسان همزمان سازنده این لوله ها و پیمانکار پروژه بوده و گفته می شود دارای روابط خاصی با مدیران استانی است که باید با دقت و حساسیت مورد بررسی قرار گیرد.

۲- مشکلات مدیریتی

الف - ضعف و سوءمدیریت در مدیریت کلان استان

غلامرضا شریعتی درست است ۶ ماه پس از در دست گرفتن سکان استانداری خوزستان، در دی ماه سال ۹۵ پس از بازدید از بخش غیزانیه، در نشستی که در محل مسجد قائم (عج) روستای «عده» از توابع این بخش برگزار کرد، ضمن اعتراض به مشکل آب منطقه، مصوب کرد: «طرح جذب آبرسانی در